

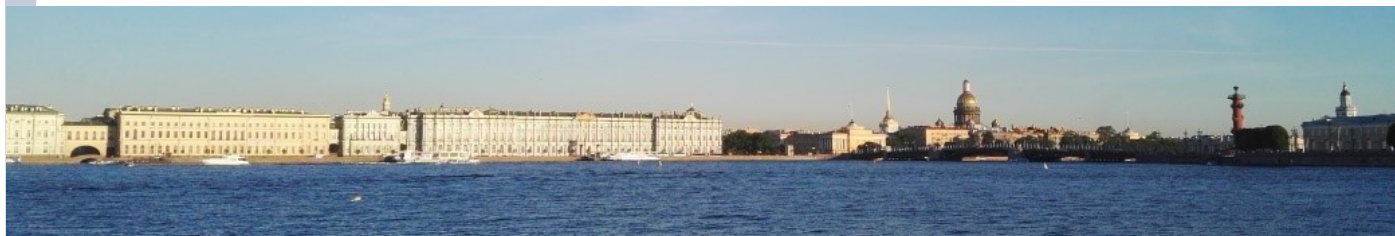
Biuletyn

Myśli Instytucjonalnej

Drodzy Czytelnicy!

Już wkrótce rozpoczniemy kolejny (który to już?) rok akademicki i nasze zmagania z dydaktyczną i naukową materią. Zanim jednak to nastąpi składamy na Wasze ręce kolejny, piąty już numer Biuletynu. Pozwólmuy mu stać się jaskółką inspiracji i motywacji, którą znajdujemy w cyklicznie odnawialnej relacji ze studentami i współpracownikami. Na dobry początek chcemy zwrócić uwagę na dwa wydarzenia organizowane tej jesieni pod szyldem Forum. 20 października odbędzie się pierwsza (i – miejmy nadzieję – nie ostatnia!) konferencja organizowana przez nasze stowarzyszenie poświęcona ewolucyjno-instytucjonalnemu spojrzeniu na system kapitalistyczny. Będzie to okazja do wspólnego spotkania oraz dyskusji nad kwestiami wykraczającymi poza standardowe ujęcie kapitalizmu jako systemu pomnażania zysków i efektywnego wykorzystania zasobów. Liczą się przecież różne inne rzeczy – trzewia! jak pisał niegdyś Stinchcombe – bez których natura systemu pozostaje wyzuta ze swoich właściwości. Przecież historia, kultura, zwyczaje i relacje międzyludzkie mają fundamentalne znaczenie dla procesów i efektów gospodarowania! Następnie, dokładnie miesiąc później, zapraszamy w imieniu naszego gospodarza, prof. Marka Ratajczaka, do Poznania na seminarium poświęcone reformie nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. Gorąca atmosfera związana z niedawno przedstawionym projektem zmian do tego czasu z pewnością nie ochłodnie. A teraz przewróćmy już stronę i oddajmy się lekturze.

Redakcja

W numerze:

Samorząd terytorialny w Polsce	2
Recenzje i omówienia	4
Publikacje i wydawnictwa	5
Sprawozdania z konferencji	6
Konferencje, spotkania, wydarzenia	8

Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w drugim **seminarium** Forum Myśli Instytucjonalnej pt.

SZKOLNICTWO WYŻSZE W WARUNKACH ZMIAN INSTYTUCJONALNYCH

Spotkanie odbędzie się **20 listopada 2017 roku** na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu.

Wystąpienia wprowadzające do dyskusji wygłoszą prof. dr hab. **Hubert Izdebski** (SWPS) oraz prof. dr hab. **Marek Ratajczak** (UE Poznań). Dyskusję moderować będzie prof. dr hab. **Janina Godłów-Legiędź** (UŁ).

Formularz zgłoszeniowy oraz więcej informacji można znaleźć na stronie www.forummi.pl

Po seminarium odbędzie się **Walne Zgromadzenie Członków** Forum Myśli Instytucjonalnej.

Samorząd terytorialny w Polsce jako podmiot badań z perspektywy instytucjonalnej

Monika Krakowiak-Drzewiecka

Samorząd terytorialny definiowany jest zarówno jako obligatoryjny związek społeczności lokalnej decydujący o sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym, jak i forma decentralizacji administracji państwowej (jednak nie będąca organem rządowym).

Istotą samorządu terytorialnego jest powierzenie zarządu sprawami publicznymi samym społecznościom lokalnym, działającym we własnym imieniu, na własną odpowiedzialność i zgodnie z interesem mieszkańców. Realizacja celów samorządu terytorialnego jest ściśle uzależniona od poziomu decentralizacji władzy publicznej i zakresu kompetencji władz lokalnych i regionalnych. W polskim prawodawstwie kwestię podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy szczebel centralny i lokalny rozstrzyga zasada pomocniczości (subsydiarności), zgodnie z którą punktem wyjścia dla określenia kompetencji pozostałych szczebli administracji publicznej są kompetencje podstawowej jednostki, czyli gminy. Ta szczególna pozycja gminy w strukturach samorządowych kraju zawocowała zadaniami, a także kompetencjami przewyższającymi w wielu przypadkach zadania i kompetencje powiatu czy województwa. Wśród nich ważne miejsce zajęły kompetencje w zakresie tworzenia i egzekwowania prawa oraz posiadanie mienia komunalnego. Wyjątkowa rola gminy została podkreślona także przez przyznanie jej kompetencji we wszystkich sprawach niezastrzeżonych ustawowo dla innych organów publicznych.

Ekonomiczne aspekty funkcjonowania samorządów terytorialnych (zwłaszcza gmin) są przedmiotem wielo-

letnich badań części pracowników Katedry Ekonomii Politycznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach (reprezentujących wcześniej Samodzielny Zakład Gospodarki i Administracji Publicznej oraz Katedrę Ekonomii i Polityki Transformacji). Dotychczasowe doświadczenia badawcze oraz wnioski płynące z badań samorządów terytorialnych skłoniły nas do podjęcia próby wykorzystania perspektywy instytucjonalnej w kolejnych projektach badawczych.

Samorzady terytorialne w Polsce, kraju przechodzącym transformację systemową, nie powstawały w drodze naturalnej ewolucji. Transformacja przyniosła zmiany o charakterze rewolucyjnym. W warunkach kształtowania nowego, formalnego ładu instytucjonalnego kraju tworzone podstawy samorządu terytorialnego. Władza centralna musiała w krótkim czasie oddać znaczną część swojej władzy samorządom terytorialnym i zgodnie z założeniami pełnić wobec samorządu rolę pomocniczą (w myśl zasady subsydiarności). Nastęrczało to wiele komplikacji rozmaitej natury, począwszy od niechęci centrum do umniejszania zakresu swojej władzy, trudności legislacyjnych związanych głównie z koniecznością stworzenia spójnego wewnętrznie systemu regulacji prawnych dotyczących samorządu terytorialnego, poprzez przewyższanie stereotypów podległości jednostek samorządowych władzom państwowym, aż po budzenie aktywności i zaangażowania społeczności lokalnych w sprawy wspólnoty. Istotnym elementem towarzyszącym zmianom instytucji formalnych w procesach transformacji były próby zawłaszczania kompetencji samorządów przez aparat biurokratyczny, przyzwyczajony przez poprzedni system do

rozwiązań etatystycznych. Trudności w budowaniu samorządu terytorialnego związane były także z implementacją różnych rozwiązań, które niejednokrotnie zaczerpnięte były z krajów o innych uwarunkowaniach historyczno-kulturowych, innej tradycji administracji publicznej i nie przystawały do sytuacji państwa w trakcie transformacji systemowej.

Równocześnie z transformacją systemową postępowały procesy integracji i globalizacji, które przyczyniły się do powstawania nowych instytucji i zaburzenia ciągłości budowy ładu instytucjonalnego. Wystarczy wspomnieć o takich zjawiskach jak rewolucja informatyczna i związane z nią powiązania sieciowe między różnymi podmiotami, ograniczenie regulacyjnej funkcji państwa i erozja systemu demokratycznego czy chaos kulturowy prowadzący do relatywizacji tradycji i zwyczajów, by oddać skalę ich wpływu także na funkcjonowanie samorządów terytorialnych.

Przenikanie się procesów społecznych i gospodarczych w różnych skalach prze-

strzennych stwarza konieczność kompilacji formalnej infrastruktury instytucjonalnej powstałej w środowisku międzynarodowym, krajowym oraz (ograniczonym uprawnieniami prawodawczymi i organizacyjno-administracyjnymi samorządów) regionalnymi i lokalnymi. Tempo społecznych zmian oraz presja czasu wynikająca z transformacją mogą prowadzić do asymetrii pomiędzy implementowanymi instytucjami a zapotrzebowaniem na infrastrukturę instytucjonalną wynikającą z dotychczasowego poziomu rozwoju społecznego i gospodarczego. Może wystąpić konflikt między instytucjami starymi i nowymi, formalnymi i nieformalnymi. Lektura raportów badawczych i publikacji naukowych oraz własne doświadczenia badawcze skłaniają do postawienia pytania czy właśnie z taką asymetrią nie mamy do czynienia w przypadku samorządności terytorialnej w Polsce i jakie wynikają z tego konsekwencje dla efektywności funkcjonowania gmin, powiatów i województw.

Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w pierwszej **konferencji** Forum Myśli Instytucjonalnej pt.

ZROZUMIEĆ KAPITALIZM— PODEJŚCIE EWOLUCYJNO-INSTYTUCJONALNE

Konferencja odbędzie się w dniu **20 października 2017 r.** w siedzibie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, ul. Nowy Świat 49.

Spotkanie będzie okazją do prowadzenia rozważań na temat ewolucyjno-instytucjonalnej perspektywy badań nad zjawiskami społeczno-gospodarczymi, w tym o:

- ładzie i porządku instytucjonalnym, jego fundamentach i ewolucji,
- współzależności formalnych i nieformalnych reguł postępowania,
- interakcji między systemem praw a konstelacjami interesów.

Termin przesyłania zgłoszeń upływa **10 października 2017 r.**

Formularz zgłoszeniowy oraz więcej informacji można znaleźć na stronie www.forummi.pl

Rekomendacje i omówienia

Maciej Miszewski

**Michał Moszyński:
Niemiecki model
Społecznej
Gospodarki
Rynkowej—
perspektywa
ryнку pracy.
Wydawnictwo
Naukowe
Uniwersytetu
Mikołaja
Kopernika,
Toruń 2016,
ss. 342.**

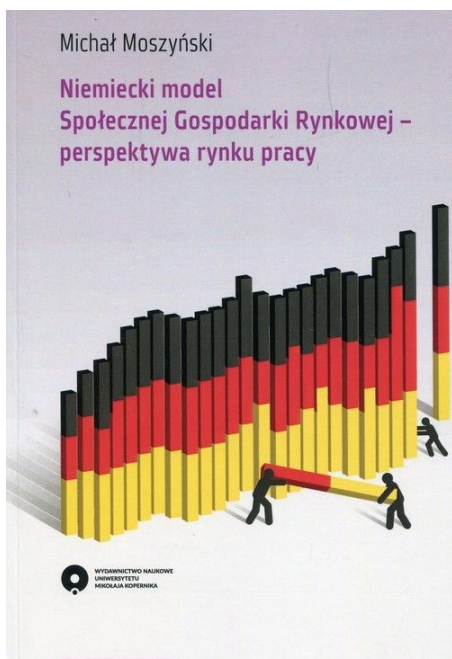
Tytuł tej obszernej monografii kojarzy się na pierwszy rzut oka z nurtem myśli ordoliberalnej. Jednak koncepcja tego opracowania wykazuje związki z instytucjonalizmem w stopniu, który w pełni upoważnia do rekomendowania go czytelnikom Biuletynu Myśli Instytucjonalnej. Rynek pracy jest obszarem, w którym zastosowanie analizy instytucjonalnej nasuwa się samo przez się. Mamy tu do czynienia z rynkiem silnie regulowanym, podporządkowanym w znacznym stopniu określonym koncepcjom polityki gospodarczej. Jednocześnie wewnątrz systemu regulacji formalnych istnieje tu rozległe pole dla mniej lub bardziej swobodnych zachowań uczestników tego rynku, zwłaszcza po stronie podaży, ale w sporym stopniu również wśród oferujących zatrudnienie przedsiębiorców. Zachowania te zdeterminowane są z kolei przez funkcjonujące w badanym społeczeństwie instytucje nieformalne o różnej trwałości i stopniu złożoności. Problematyka ta współcześnie wydaje się wyjątkowo aktualna. Nie jest przypadkiem, że niemal w tym samym czasie ukazała się monografia B. Woźniak-Jęchorek podejmująca analogiczny, tyle że rozpatrywany na gruncie polskiej gospodarki problem. Obie prace przynależą do nurtu ekonomii heterodoksyjnej, lecz książka M. Moszyńskiego wyróżnia się, znajdującą swoje odzwierciedlenie zwłaszcza w rozdziale II, pogłębioną analizą metodologicznych podstaw podjętych rozważań.

Autor przyjmuje za punkt wyjścia koncepcję Społecznej Gospodarki Rynkowej, traktując ją jako wyodrębnioną część myśli ordoliberalnej, nie w pełni tożsamą z teoretycznymi rozważaniami W. Euckena i innych przedstawicieli szkoły fryburskiej. Nacisk zostaje tu położony na praktyczne, politykogospodarcze zastosowania tej idei, a następnie na możli-

wość wykorzystania do analizy owej praktycznej działalności podejścia instytucjonalnego. Rozwiązanie to jest w książce M. Moszyńskiego gruntownie uzasadnione metodologicznie. Autor nie ogranicza się do deklaracji typu „institutions matters”, ale próbuje usytuować swoje dociekania w konkretnym miejscu na skomplikowanej mapie powiązanych z instytucjonalizmem nurtów ekonomii. Dla mniej zorientowanego w tych kwestiach czytelnika wielce pomocna będzie tablica „Dwie tradycje ekonomii instytucjonalnej a ordoliberalizm” (s.88-89), pozwalająca m.in. rozstrzygnąć, co i czy w ogóle, poza nazwą łączy postveblenowski instytucjonalizm z nurtem określającym siebie jako Nowa Ekonomia Instytucjonalna.

Pomost, łączący ordoliberalizm ze współczesnym instytucjonalizmem, autor dostrzega w teorii ładu instytucjonalnego. Zwraca uwagę, że ład ten jako „zbiór wzajemnie powiązanych instytucji i zasad określających przestrzeń zachowań podmiotów gospodarczych” zawiera w sobie używane przez W. Euckena pojęcie ładu gospodarczego, a pomiędzy dorobkiem ordoliberalizmu i współczesnym instytucjonalizmem istnieje więź genetyczna. Podejście ewolucyjno-instytucjonalne dynamizuje teorię ładu, włączając w nią również proponowaną przez F.A. von Hayeka koncepcję ewolucji kulturowej.

M. Moszyński szuka też – i znajduje – pokrewieństwa ordoliberalnego i instytucjonalnego aparatu analitycznego, przyrównując piramidę badań procesów społeczno-gospodarczych O.E. Williamsona do koncepcji ładu stanowionego W. Euckena i idei ładu spontanicznego F.A. von Hayeka. Rezultatem tego wątku jest autorski model analityczny do badań instytucjonalnego porządku rynku pracy. Ze wszech miar udane zastosowanie tego modelu w empirycznej części pracy zasługuje na odrębny, szerszy

komentarz, na który nie pozwalają jednak ograniczone, z natury rzeczy, rozmiary przedstawianej tu notki. Zaznaczam zatem, że większość sformułowanych wyżej uwag i ocen odnosi się do rozdziału II książki, stanowiącego zaledwie jedną piątą tekstu. Mogę jednak zapewnić, że pozostałe fragmenty omawianej monografii prezentują się równie interesująco. Reasumując, głównymi walorami rozprawy M. Moszyńskiego są stworzenie

metodologicznego pomostu pomiędzy ordoliberalizmem a współczesnym instytucjonalizmem, przedstawienie czytelnej mapy stanowisk różnych nurtów obu kierunków w kwestii teorii ładu, a *last but not least* – wykazanie badawczej użyteczności analizy instytucjonalnej do szczegółowych badań empirycznych jednego z najważniejszych obszarów rynku.

Publikacje i wydawnictwa

Dawid Piątek, *Instytucje państwa a wzrost gospodarczy w krajach postsocjalistycznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2016, ISBN 978-83-7417-905-8, ss. 319.

Monografia dotyczy istotnego dla teorii ekonomii jak i polityki gospodarczej, instytucjonalnego aspektu transformacji gospodarczej w krajach postsocjalistycznych, przy czym zmiany instytucjonalne są tu rozpatrywane przez pryzmat ich wpływu na wzrost gospodarczy. W piśmiennictwie jest już szereg pozycji dotyczących wzrostu gospodarczego, instytucji, wpływu państwa na gospodarkę czy postsocjalistycznej transformacji ustrojowej. Zazwyczaj jednak nie dotyczą one wszystkich wymienionych zagadnień, lecz skupiają się na jednym lub dwóch z nich. Prezentowana publikacja wypełnia tą lukę.

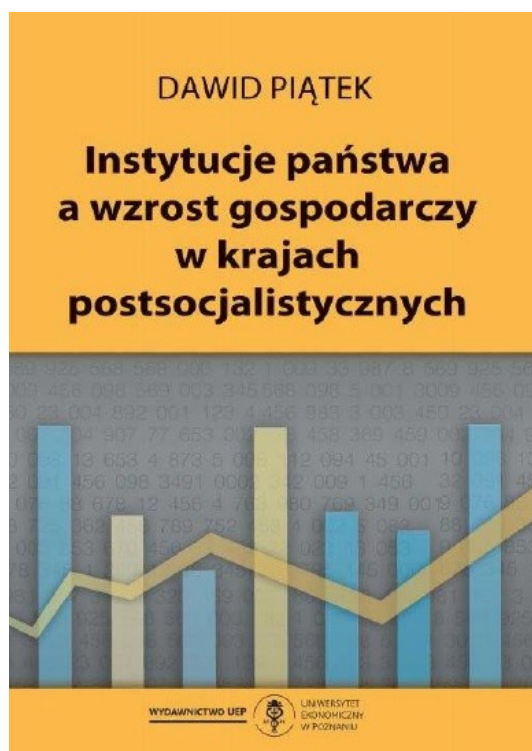
Monografia stanowi pogłębione studium wpływu instytucji państwa na gospodarkę, łączące studia literaturowe z badaniem empirycznym. Niezwykle rozbudowane studia literaturowe, prowadzone są w celu przedstawienia istoty i skali wpływu instytucji państwa na gospodarkę oraz określenia jakie instytucje państwo powinno tworzyć, wzmacniać i egzekwować, aby sprzyjać wzrostowi gospodarczemu. Na podstawie przeglądu literatury Autor identyfikuje najważniejsze instytucje państwa, które są warunkiem koniecznym trwałego wzrostu gospodarczego prowadzącego do poziomu produkcji charakterystycznego dla państw wysokorozwiniętych. Ponadto Autor dokonuje istotnych ustaleń w zakresie związku zidentyfikowanych instytucji dobrego państwa ze wzrostem gospodarczym.

Na szczególną uwagę zasługuje empiryczna część opisywanej publikacji. Doświadczenia państw postsocjalistycznych zostały tu potraktowane jako *quasi* naturalny ekspe-

ryment. Autor przy zastosowaniu trzech modeli ekonometrycznych model dla danych przekrojowych, badanie przyczynowości w sensie Grangera oraz metody Bayesowskie) dokonuje analizy relacji między instytucjami państwa a poziomem produkcji i wzrostem gospodarczym w krajach postsocjalistycznych i wskazuje na ich najważniejsze determinanty.

Autor podkreśla, że w krajach postsocjalistycznych, które na początku transformacji były do siebie podobne pod względem instytucji państwa, w toku transformacji doszło do dużego zróżnicowania w tym obszarze. Nakreślone są również sugestie prowadzenia dalszych badań w tym zakresie.

Monografia ta z pewnością znajdzie czytelników w kręgach akademickich, jak i wśród studentów studiów ekonomicznych. Powinna też zainspirować do podejmowania dalszych badań na zarysowanym przez autora polu, jak też stanowić podstawę dla istotnych refleksji w środowisku polityków gospodarczych. DP

Konferencja w Volos

Anna Ząbkowicz

W dniach 17-19 maja br. w greckim Volos (Tesalia) odbyła się piąta już konferencja z cyklu **International Conference on Applied Economics** — tym razem pod wymownym podtytułem **"Institutions and Development"**.

Pierwszego dnia konferencji obudziła nas wiadomość, że jest to początek strajku generalnego w Grecji. Ulicami Volos maszerowały głośno manifestacje. Nie kursowała miejska komunikacja, pociągi, samoloty. W ten bezpośredni sposób przypomniał o sobie kryzys, w którym społeczeństwo, gospodarka i porządek instytucjonalny w kraju naszych gospodarzy znajdują się od lat. Jego echa wracały do nas na sali obrad w nowym budynku Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu

Tesalii, choć nie wydaje się, aby był to efekt zamierzony przez organizatorów. Greckie państwo jest ostro krytykowane przez akademików, którzy długo zachowywali milczenie — jak przyznał jeden z uczestników. Państwo dobrobytu się kruszy z powodu nadmiernego zadłużenia i próbuje zdjąć z siebie ciężar społecznych zobowiązań, przesuwając problem na jednostki w imię "osobistej odpowiedzialności".

Czy państwo uwikłane w długi i gwarancje wobec zagranicznych źródeł finanso-

wania może stworzyć koalicję z krajowym sektorem prywatnym, z obywatelami i beneficjentami zabezpieczeń społecznych? Z taką hipotezą mierzyła się nasza analiza (A. Ząbkowicz, S. Czech). Ustaliwszy, że pod pewnymi istotnymi względami interesy zagranicznych wierzycieli, ściślej — podmiotów międzynarodowych rynków finansowych, różnią się od interesów wymienionych podmiotów krajowych, dostrzegliśmy w tym szansę na sojusz zadłużonego państwa z tą drugą grupą interesów, który dałby mu podstawy do rozluźnienia podporządkowania interesom zagranicznych wierzycieli. Tezę o braku zaufania całkiem innego rodzaju stawiał referat kolejnych osób reprezentujących Forum (S. Morawska, J. Kuczevska). Jego tematem były dostosowania w polskim prawie upadłościowym do unijnego aktu SBA - Small Business Act. Kolejna osoba z naszej grupy (J. Ząbkowicz) odniosła się do prawotwórczej funkcji Komisji Europejskiej. Jak się wydaje, mamy w ostatnich latach do czynienia z dokonywanymi przez instytucje unijne próbami zdefiniowania na nowo zakresu przysługujących im kompetencji.

Kulminacyjnym punktem konferencji był wykład Geoffreya Hodgsona i uroczystość nadania temu najpopularniejszemu żyjącemu instytucjonalistom tytułu *doctor honoris causa* na goszczącym nas Uniwersytecie.

Skróty pochodzą od redakcji, pełen tekst sprawozdania: www.forummi.pl/volos17

Konferencja w Sankt Petersburgu

Sławomir Czech

W dniach 15-17 czerwca 2017 r. w Sankt Petersburgu odbył się międzynarodowy kongres ekonomii porównawczej. Konferencja została zorganizowana przez cztery stowarzyszenia (w tym m.in. Association for Comparative Economic Studies) ze wsparciem czterech dalszych organizacji (m.in. EAEPE). Uczestników gościła prężnie rozwijająca się Wyższa Szkoła

Ekonomii w St. Petersburgu będąca filią szkoły moskiewskiej o tej samej nazwie. Na blisko 90 sesjach można było wysłuchać ponad 300 referatów, co z jednej strony oferowało szeroką paletę wyboru, ale z drugiej zmuszało do podejmowania trudnych decyzji o partycypacji w określonych sesjach. Warto także zauważyć, że konferencja była okazją do zaprezen-

towania swoich autorskich studiów przez licznie zgłoszonych badaczy z Europy Wschodniej i Azji Centralnej.

Dla gospodarzy kongres był okazją do podjęcia rozważań nad ewolucją rosyjskiej gospodarki w setną rocznicę Rewolucji Październikowej—sam tytuł wydarzenia wyraźnie zresztą do tego faktu nawiązywał. Jeden z mówców plenarnych, prof. Aleksander Auzan z Uniwersytetu Łomonosowa w Moskwie zarysował szeroko zakrojoną panoramę historii Rosji w tym właśnie tonie. Duże poruszenie wywołał referat prof. Gerarda Rolanda z Uniwersytetu Berkeley, w którym postulował on rozszerzenie badań komparatywnych na teren odległej historii, nawet tej antycznej. W swoim wystąpieniu Roland przedstawił wstępne wyniki badań sugerujące, że podział na społeczeństwa indywidualistyczne i kolektywne jest pochodną wartości zakorzenionych już u zarania określonych cywilizacji i przekazywanych z pokolenia na pokolenia przez takie nośni-

ki jak religia i tradycje. Długotrwałe konsekwencje funkcjonowania określonych instytucji badał też trzeci z prelegentów, prof. Ting Chen z Uniwersytetu Princeton. Okazuje się bowiem, że istnieje pozytywna zależność między imperialnym systemem egzaminacyjnym a obecnym poziomem kapitału ludzkiego w poszczególnych prowincjach Chin.

Na koniec tej krótkiej notki warto dodać, że grono kierownicze ACES przymierza się do zorganizowania następnej edycji kongresu w Warszawie. Czekamy!

Artykuły Forumowiczów w czasopiśmie:

- Anna Ząbkowicz: *Economics and Groups: Methodological Individualism and Collective Action*. *Oeconomia Copernicana*, vol. 8/1, 2017, s. 7-20.
- Katarzyna Szarzec, Wanda Nowara: *The Economic Performance of State-Owned Enterprises in Central and Eastern Europe*. *Post-Communist Economies*, vol. 29/3, 2017, s. 375-391.
- Katarzyna Kamińska: *Institutional and Legal Conditions for the German Stabilization Policy during the Economics Crisis 2008-2009*. *Economics and Law*, vol. 15/4, 2016, s. 469-480.

Informujemy także, że w czasopiśmie „Annales. Etyka w życiu gospodarczym” (rocznik 20, numer 2, rok 2017) ukazały się artykuły będące pokłosiem zeszłorocznego seminarium Forum na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego:

- Monika Krakowiak-Drzewiecka: *Badanie instytucji: dylematy, metody, doświadczenia*.
- Maciej Kassner: *Gospodarka jako zinstytucjonalizowany proces. Instytucjonalizm Karla Polanyi’ego i jego etyczne konsekwencje*.
- Katarzyna Kamińska: *Podstawy etyczne ładu konkurencyjnego w ujęciu Waltera Euckena*.
- Agata Adamska, Tomasz J. Dąbrowski: *Reputacja jako instytucja: próba konceptualizacji i problemy pomiaru*.

Wszystkie w/w artykuły są dostępne na zasadzie *open access* na stronie czasopisma: <http://www.annalesonline.uni.lodz.pl/>.

Konferencje, spotkania, wydarzenia

- ⇒ Konferencja Witten Institute for Institutional Change „**Institutional Pathologies: What Can We Learn from Severely Malfunctioning Economic and Political Organisations, Institutions and Networks?**”, 1-2 lutego 2018 r., Witten, Niemcy. Spotkanie poświęcone analizie organizacyjnej dysfunkcji systemów społecznych w perspektywie interdyscyplinarnej.
<https://www.uni-wh.de/wiwa-en>
Termin zgłoszeń upływa 30 października 2017.
- ⇒ Czterdziesta druga konferencja z cyklu Political Economy of World Systems „**Business Cycles in the Modern World System: Past, Present and Future**”, 26-28 kwietnia 2018 r., Fairfield, Connecticut, Stany Zjednoczone. Konferencja poświęcona analizie wpływu wahań cyklicznych na zjawiska społeczne, takie jak migracje, ruchy społeczne, czy trendy polityczne.
<http://asapews.org/>
Zgłoszenia należy nadsyłać do 30 października 2017 r.
- ⇒ Konferencja Association for Institutional Thought „**Institutional Analysis for the Evolving Economy: Making Sense of Emergent Forms and Cultural Evolution**”, 4-7 kwietnia 2018 r., San Antonio, Teksas, Stany Zjednoczone. Tematem przewodnim spotkania jest rola instytucji w ewolucji społeczeństw, w szczególności w odniesieniu do nowych form gospodarowania oraz wpływu dziedziczonych instynktów na zachowania ludzi.
http://associationforinstitutionalthought.org/division.php?page=annual_meetings
Termin zgłoszeń mija 10 listopada 2017 r.
- ⇒ Czwarta międzynarodowa konferencja filozofii ekonomicznej „**Norms and Normativity**”, 27-29 czerwca 2018 r., Lyon, Francja. Przedmiotem zainteresowania konferencji jest znaczenie norm w społeczeństwie i w procesach gospodarowania—ich pochodzenie, rozpoznanie i znaczenie w rozwiązywaniu konfliktów.
http://triangle.ens-lyon.fr/IMG/pdf/4th_international_conference-callforpapers-ev.pdf
Termin przesyłania abstraktów upływa 15 listopada 2017 r.
- ⇒ Konferencja „**The Great Transition: Setting the Stage for a Post-Capitalist Society**”, 17-20 maja 2018 r., Montreal, Kanada. Organizatorzy konferencji (Uniwersytet Quebec) proponują dyskusję na temat krytyki kapitalizmu, projektów ładu post-kapitalistycznego oraz strategii przejścia do nowego porządku społeczno-gospodarczego.
<https://thegreattransition.net/>
Zgłoszenia należy przesyłać do 15 listopada 2017 r.
- ⇒ Dwudziesta konferencja **Association of Heterodox Economics**, 5-7 lipca 2018 r., Leicester, Wielka Brytania. Organizatorzy zapraszają do dyskusji nad słabościami ekonomii głównego nurtu oraz do prezentacji wyników badań prowadzonych w ramach podejść heterodoksyjnych.
<http://hetecon.net>
Termin nadsyłania abstraktów mija 1 marca 2018 r.
- ⇒ Dziewiętnasta konferencja **International Association for the Economics of Participation**, 12-14 lipca 2018 r., Ljubljana, Słowenia. Konferencja poświęcona zagadnieniom sprawiedliwych wynagrodzeń, profit sharing, działalności organizacji non-profit oraz przedsięwzięciom społecznym.
<http://www.iafep.org/>
Abstrakty należy przesyłać do 31 marca 2018 r.